ИЮЛЬ
6
Четверг
1939 он
№ 163 (2793)
Сэн 10 мунгэ

Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛ ҮНЭН

ВКП(б)-эйн ·-М. ,Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ОРГАН.

BMASSR-ei 16 ŽILEI OI

Ulasxoorondiin proletariaadai voozdь aguujixe Staalinai өөriinь iniciatiivaar, Buriaad-Mongol Avtonoomno Soveed Socialiis Respyyblikiin baiguulagdahanhaanь xoişo 16 žil bolbo. Leenin—Staalinai xysen tyges paartiin xytelberi doro, leeninske-staalinska nacionaalьna poliitikiin ilahanainь rezylьtaadta, erxe syløøtei ba zol žargaltai Buriaad-Mongol arad bolbol mynөөder, 16 žil bolhonoigoo hain yderiiji xyxiyy bajartaigaar, omogorxoltoigoor temd glene.

Revoliyyciin urda tee, Buriaad-Mongol aradai yngerehen sagiinь—ton xyşer xynde, xatuu xaranxii sag myn baigaa. Buriaad-Mongol arad bolbol aduuha mal mete, jamarşji erxe syløøgyi, gurban dabxar darlalta doro baihan jym. Caarьska samoderžaaviin darlalta, nacionaalьna byržyaziin darlalta, lama ba bөөnerei darlalta—iime gurban darlalta doro baigaa. Caarьska samoderžaavi bolbol Buriaad-Mongol aradiiji xeden zuun žilei togşo soo teseşegyi xatuugaar darlaža, tereende xereehe zyylgeže orod bolgoxo poliitikiiji jabuulža baihan jym. Eneenhee gadna, nacionaalьna byržyazii ba lama bөөner xadaa Buriaad-Mongol aradiiji mylžeže, tedenerei xyzyyn deerenь huudag baigaa. Žişeenь, revoliyyciin urda tee, mynөө BMASSR-ei territoori deere 44 dasanguud, tedenerte lamanarainь too 14 mianga bolhon baina. 14 miangan darmajeedyyd xadaa aradai xyzyyn deere ažahuuhaniinь oilgostoi bolno. Darlagdahan Buriaad-Mongol arad bolbol caarьska samoderžaavida ba byxii busad eksploataatornuudta esergyy vosstaaniiji xeden daxin organizovalhaniinь istoorihoo medeetei baina.

Xynde xyşer, xatuu xaanxii sagaнь xododoo ygei boloo. Ajuulta, tiime muuxai xara sag xezeedeşji busaxagyi. Oktiabrьska socialiis revoliyyceer tyløølegdehen Buriaad-Mongol ažalşad bolbol Leenin-Staalinai bolьşeviig paartiin xytelberi doro, aguujixe orod aradai tuhalamžaar, socialiis baiguulaltiiji amžaltataigaar jabuulža baina.

Soveed Buriaad-Mongol bolbol 16 žilei togşo soo tanigdaşagyigөөr xubilan urgaa. Urdanь caarьska kolooni baihan, Buriaad-Mongol xadaa mynөө, seseglen halbaragşa, indystriaalьna-agraarna respyyblike boloo.

Staalinska Xojordugaar Tabanžilde respyyblike dotor promilşlenne xeden arbaad predprijaatinuud, terenei toodo, Sojuuzna udxaşanartai promilşlenne ton tomo predprijaatinuud baiguulagdaa. Promilşlenno şinenyyd ceentrnyyd bii boloo. Parovoozo-Vagoonno ton tomo zavood—Buriatiin Gigaant, TES, Meelьkombinaad, Şilei mexaniziirovenne zavood, mexaniziirovenne xojor Xleebozavood, Mexaniiid, Kirpiiciin maxaniziirovenne şine zavood, Miasokombinaad ba Sydoremoontno zavood—ede bygede xadaa gol tyleb staalinska Xojordugaar Tabanžilei torşo soo baiguulagdaa. 1923-24 onuudtai sasuulaa haa, xojordugaar tabanžilde, promiişlennostьdo kapitaaloruulalga 280 daxin jixe boloo. Mynөө Respyyblikiin aradai byxii ažaxiida promiişlennostiin ydeelьne veesenь 71,1 proceent bolhon baina,

1923-24 onuudta respyyblikiin niutagainь biydžeed 2310 miangan tyxerig baihan aad, 1939 ondo 119915,8 miangan tyxerig boloo. Tiime bolxolooroo, 16 žilei togşo soo, BMASSR-ei respyblikaanska niutagainь biydžeed 51 daxin urgaa.

Xydөө ažaxiida kolxoozno stroi eseslen ilaa. Ailnuudai 91 proceentnь ba tariigiin byxii plooşçadiin 99,6 proceentnь kolxoozuudta baina. Xydөө ažaxiin gol halbarinuudanь texniiçeske rekonstryykcelegdeže, mexaniziirovanne boloo. Staalinska Xojordugaar Tabanžilei torşo soo 23 MTS-uud organizovaalagdaža, kolxoozno pooлinuud deere 1198 traaktornuud, 140 kombainuud ba xydөө ažaxiin xeden zuun miangaad busad maşiinanuud xydelmerilene. Xydөө ažaxiin gol halbari—malažal xadaa nileed jixe xygžөө. 1923 ontoi sasuulža yzee aa, malai niite too tolgoinь 1,5 daxin şaxuu urgaa.

Leeninske-Staalinska nacionaalьna poliitikiin ilahanai rezylьtaadta, foormooroo nacionaalьna ba udxaaraa socialiis kylьtyyre byxii xemžeegeeree delgeree. 1939 ondo sociaalьna-kylьtyyrne gargaşanuudta 76772 miangan tyxerig assignovaalagdaa. 1923-24 onuudta, exin, xysed bişe dunda ba dunda hurguulinuudta huragşadai too 17134 baihanaa, mynөө 80791 boloo. Tiixede, deede huralsalai negeşji zavedeenigyi baihan aad, mynөө xojor institvydyyd ba xede xeden teexnikymyyd xydelmerilene.

Tiin, xeden zuugaad ba miangaad gaixamşag kaadrnuud baiguulagdaa. Hyylei yjede, ažalşa maassanuudai dundahaaнь, xeden olon zaluu xynyyd gyrenei, partiina ba ažaxiin xydelmeride debžyylegdee.

Ede byxii deerehee, BMASSR bolbol SSSR dotor tyryy soveed respyyblike geže toologdono.

Bidener xadaa eneegeeree, egeel tyryyn, bolьşeviigyydei xysen tyges kommuniis paartida, Buriaad-Mongol aradai inag xani, delxein proletariaadai voozdь aguujixe Staalinda ujalgataibdi.

Kapitaliis xyrieelelge tuxai nyxer Staalinai zaabarinuudiiji hanaža, BMASSR-ei ažalşad xadaa paartiin XVIII sjeezdeer tabigdahan istoriiçeska zoriigonuudiiji xysed dyyrgeže şadaxa geeşe.

Erxe syløøte Buriaad-Mongol aradiiji kapitaliizmiin bogoolşololgodo ygexiiji xyselehen, faşiizmiin trockiis-buxaarinska aagentnuud —byržyaazna nacionaliistnuudiiji, aldar soloto kommuniis paartiin xytelberi doro, xairagamgyigөөr butasoxiood, Buriaad-Mongol arad bolbol kommuniis oohşçestviiji baiguulxiin tyløø amžaltataigaar ažallaža baina.

Buriaad-Mongol arad bolbol SSSR-ei byxii araduudtai xani barisaagaa ulam byri şangadxaža, Soveed Sojuuzai araduudai moraalьna—politiiçeske jediinstviiji ulam byri bexižyylže, aguujixe Staalinai xytelberiөөr, uragşaa naidamtaigaar debžene.

BMASSR-ei promiişlenno, ažaxiin ba kylьtyyrne saaşadaa xygžexiinь tula, paartiin Centraalьna Komiteedei, soveed praviitelьstviin ba nyxer Staalinai yderbyriiin anxaral ba tuhalamža bolbol socialiizmiin şinenyyd ilaltanuudiiji tuilaxiin tyløø temeseldenь Buriaad-Mongol aradiiji xyxiөөn zorigžuulna.

Buriaad-Mongol arad xadaa aguujixe Leenin—Staalinai bolьşeviig paartiiji toiron ulam byri niagtaar žagsaža, terenei xytelberi doro, kommuniizmiin xysed toržestvoodo xyrexenь damžaggyi baina!

BMASSR-ei 16 žilei oido zoriuulagdahan jybileine zasedaani

Ijyyliin 4-de, BMASSR-ei Verxoovno Soveedei II dugaar Seessiin ydeşiin zasedaani xadaa Ulaan-Ydiin gorodskoi aktiivtaigaar bolbo. Zazedaani deere, BMASSR-ei Verxoovno Soveedei Preziidiymei tyryylegşe nyxer Belьgaajev bolbol respyybliklin baiguulagdahanhaa xoişo 16 žil bolhonoi oido zoriuulagdahan doklaad xebe. Nyxer Belьgaajev xadaa Leenin—Staalinai paartiin xytelberi doro, Buriaad-Mongol respyyblikiin aradai ažaxiin byxii halbarinuudta tuilagdahan gaixamşag amžaltanuud tuxai, Buriaad-Mongol aradai zol žargalta ažabaidal tuxai todorxoigoor xeleed, saaşadaa manai urda baigaa zoriigonuud deere togtožo, exe oronoigoo oboroonno xyse şadaliiji byri jixeer bexižyylxiiji, kommuniis paarti ba inag Staalinaa toirožo byri niagtaar žagsaxiiji uriaalba.

BMASSR-ei Verxoovno Soveedei II Seessi. ZURAG DEERE: (zyyn garhaa) BMASSR-ei Verxoovno Soveedei tyryylegşiin orologşo nyx. K. A. Biriykoov, Verxoovno Soveedei tyryylegşe nyxer G. S. Budaajev, tyryylegşiin xojordoxi orologşo nyxer D. Cembeejeva. (Peesterevei foto)

BMASSR-ei Verxoovno Soveedei xojordugaar Seessi

SEESSIIN ZASEDAANIIN DNEVNIIG

Ijyyliin 3-nai ydeşiin 7 çaasta, orod draamiin teaatr soo, BMASSR-ei Verxoovno Soveedei xojordugaar seessi neegdee. Seessiiji BMASSR-ei Verxoovno Soveedei tyryylegşe depytaad Budaajev neebe.

Tyryylegşe nyxer Budaajev bolbol depytaad Biriykoovto yge ygebe. BMASSR-ei Verxoovno Soveedei negedegeer seessiin togtoomžoor, depytaad Texeejeva bolbol BMASSR-ei Verxoovno Soveedei Preziidiymei çleeneer ba BMASSR-ei Verxoovno Soveedei tyryylegşiin orologşoor hungagdahan deereheenь, depytaad Biriykoov xadaa depytaad Texeejevaaji Preziidiymei çleeneer yleegeed, Verxoovno Soveedei tyryylegşiin orologşiin ujalgahaa syløølexe geže medyylhen ba terenei orondo Sanagiin hunguuliiin ookryghaa depytaad nyxer Cembeejevaaji hungaxiiji duradxaba. Seessi xadaa negen hanalaar tus duradxaliiji batalba.

Seessi bolbol depytaad Şodoonovoi duradxalaar, xelsexe zyilnyydee batalba *). Xelsexe zyilnyydei tyryyşiin asuudalaar doklaad xexiin tula, BMASSR-ei finaansiin Narkoom depytaad Gyysev yge ababa. Nyxer Gyysev bolbol oronoi socialiis ekonoomikiin xygželtede ba ažalşadai materiaalьna, kylьtyyrne enxe haixan baidalai debželtede biydžeedei udxaşanar ba roolь tuşaa togtoxo zuuraa, xelebe:

— Biydžeed xadaa manai respyyblikiin urda, paarti ba praviitelьstvaar tabigdahan, zoriigonuudiiji bejelyylgede xysen tyges zebsegenь myn ba byxiidөө Staalinska Gurbadugaar Tabanžilei aixabtar jixe plaaniiji gyisedxelgede zoriuulagdanxai. Soveed finaansanuud bolbol socialiis gyreniiji byxežyylgiin ba kommuniis oobşçestviiji baiguulgiin xeregte xydelmerişen angiin diktatuuriin xysen tyges zebsegyydei negenь baihan ba baižaşji baina.

Nyxer Gyysev bolbol Buriaad-Mongol ASSR-ei baiguulagdaža baixa yjede, 1923-24 onuudta niutagai respyblikaanska biydžeed xadaa oroidoo 2310 miangan tyxerig baihan aad, mynөө, 1939 ondo 119915,8 miangan tyxerig boloo geže zaana. 1923 onoi biydžeedhee 51 daxin urgaa.

Manai respyyblikiin biydžeedei tyrgөөr urgalgiiji, gol tyleb, urdanь geegdengi baihan nacionaalьna xizaarnuudai ažaxiin ba kylьtyyrne xygželtede Leeninske-Staalinska nacionaalьna poliitikiiji posleedovatelьneer bejelyylge, indyystriiiji xurdaar xygžөølge, niutaguuddaxi soveedyydei biydžeetne erxenyydiiji byxežyylge xangahan baina.

1937 ondo aradai ažaxiiji finansiirovalgada 22559,5 miangan tyxerig gexe gy, ali byxii biydžeedei 23,1 proceentnь gargaşalagdahan, 1938 ondo—21257,5, tailbarilan xelebel biydžeedei 19,5 proc., ba 1939 ondo—23539,3 miangan tyxerig gargaşalagdaxaar xaraalagdana.

Sociaalьna-kylьtyyrne xemžeejabuulganuudta 1937 ondo 59110,2 miangan tyxerig gargaşalagdahan aad, 1939 ondo 76772,0 mian. tyx. gargaşalagdaxa, tailbarilan xelebel 1937 ondo byxii biydžeedei 60,2 proceentnь gargaşalagdahanhaa, 1939 ondo 64,0 proc. gargaşalagdaxa.

Eneen deerehee xaragdaxanь xadaa, biydžeedei jixenxi xubinь sociaalьna—kylьtyyrne xemžeejabuulganuudta gargaşalagdana, ene bolbol respyyblikiin ugaajixe kylьtyyrne urgalta tuxai gerşelne.

Saaşanь, doklaadçig bolbol 1938 ondo biydžeedei gyisedxelge tuxai doorodursagdagşa ciifrenyydiiji xaruulna.

1938 ondo respyyblikiin biydžeed xadaa doxooduudai talaar 109540 miangan tyxerig gexe gy, ali 96,6 proc. dyyrgegdehen ba gargaşanuudai talaar—95,7 proceent dyyrgegdee. Xerbee 1938 onoi doxoodiiji 1937 onoixitoi sasuulaahaa, 6,3 proceenteer urgaa. Iimeer urgahanş haanь, zarim doxooduudai talaar dyyrgegdeegyi gebel, kolxoozuudhaa podoxoodno nalooogoi talaar—286 miangan tyxer gөөr dyyrgegdeegyi g. m. baina. Tiixetei xamta, promiişlennostьhoo doxood xadaa 1586,6 miangan tyxerigөөr ylyylen dyyrgegdee.

Biydžeedei dyyrgegdeegyin şaltagaaniinь xadaa, — nyxer Gyysev xelene,—biydžeetne-finaansova disciplinin hularahanda baina. Saaşanь, doklaadçig bolbol 1939 onoi biydžeedei doxooduudai istooçniuud tuxai todorxoigoor xelebe.

Nyxer Gyysev xadaa biydžeedei gargaşiin xabida orono. 1939 onoi biydžeedhee niite gargaşanuudanь 119915,8 miangan tyxerigөөr xaraalagdana, xarin 1938 ondo 108488,5 mian. tyxerig gargaşalagdahan baigaa. Biydžeedeer xaraalagdahan gargaşiin jixenxi xubinь—64 proceentnь sociaalьna—kylьtyyrne xemžeejabuulganuudta gargaşalagdaxa. Ene xadaa, BKP(b)-ein XVIII sjeezdeer tabigdahan, zoriigonuud—ažalşadai materiaalьna— kylьtyyrne xemžeeji debžyylgiin zoriigonuud bolbol manai respyyblikiin biydžeedte toboiso xuruulagdahan tuxainь xelene. Doklaadçig bolbol niutagai respyblikaanska biydžeedei žil byri urgaža baihiiji temdeglehenei gee hyyleer, aradai ažaxiiji, kapitaalьna bariiganuudiiji, xozoorganuudai erjesiin zөөrinyydiiji, sociaalьna - kylьtyyrne xemžeejabuulganuudiiji finansiirovalga tuxai todorxoigoor xelene.

Respyyblikiin biydžeedei urgaxatai xamta, aimaguudai, gorodskoi ba xydөө biydžeedyyd urgalsana, 1939 ondo aimaguudai biydžeedyyd—41483,0 miangan tyxerigөөr, Ulaan-Yde goorodoi biydžeed—2602?,3 miangan tyxerigөөr, xydөөgei—7239,6 mian. tyx. ba poselkoovo biydžeedyyd—1068,1 mian. tyxerigөөr xaraalagdana.

Manai respyyblikiin stoliico—Ulaan-Ydiin biydžeed xadaa 22,3 miangan tyxerigөөr urgaa.

1939 ondo aimaguudai, gooroduudai ba xydөөgei biydžeedyydei ugaa jixe xemžee xadaa, — nyxer Gyysev xelene,—ede biydžeedyydiiji zybөөr ba xysedөөr xereglexiin xeregte narkomaaduud, Aimgyisedkoomuudai tyryylegşener, gorsoveedyyd ba selьsoveedyydei xuriuusalgiiji ton jixe bolgono.

Nyxer Gyysev bolbol doklaadaigaa tygesxelde, manai respyyblike dotor finaansova biydžeetne disciplline ton xangaltagyi baina geže temdeglene.

BMASSR-ei Verxoovno Soveedei xojordoxi seessi xadaa finaansova-smeetne disciplinii xazagairuulgiiji erid eseslexiin tula, zөөrinyydiiji gargaşalgada, xytelberilegşed byxenei ton jixe xariuusalgatai baixiinь erilte xexe johotoi.

Өөriingөө dak'aadiiji dyyrgexedee, nyxer Gyysev bolbol biydžeediiji gyisedxexiin tyløø, byxii doxooduudiiji xysedөөr sugluulxiin tyløø ba gargaşanuudiiji tahaldalgyigөөr finansiirovalxiin tyløø temesel—ugaa jixe politiiçeske udxaşanartai xereg myn geže zaana.

Nyxer Gyysevei doklaadaa dyyrgeheneinь hyyleer, tyryylegşe depytaad Budaajev xadaa BMASSR-ei Verxoovno Soveedei Biydžeetne komiissiin tyryylegşe depytaad Petroovto yge ygebe.

—Niutagai biydžeed xadaa Staalinska Gurbadugaar Tabanžilei xojordoxi žileinь plaanaar xaraalagdahan, socialiis ažaxiin ba kylьtyyrne baiguulaltiin, manai respyyblikiin ažalşa maassiin materiaalьna enxe haixan baidaliiji debžyylgiin zoriigonuudiiji toboiso xaruulna,—geed, saaşanь nyxer Petroov xelene,—BMASSR-ei niutagai biydžeedei doxooduud ba gargaşanuudai statьjaa byxeniiji Narkomfiinei xabaadalsalgataigaar xaraža yzeed, Verxoovno Soveedei Biydžeetne komiissa bolbol biydžeedte zarim-negen xubilaltanuud ba zahabarinuudiiji oruulža bolxo geže toolono Nyxer Petroov bolbol biydžeedei doxoodno xubiijinь 820,0 miangan tyxerigөөr, myn gargaşiinь xubiiji 820,0 miangan tyxerigөөr jixe bolgoxiiji duradxana.

Saaşanь, nyxer Petroov bolbol finaansova—smeetne disciplinniiji ebdehen ton olon, xarakteerne žişeenyydiiji xaruulna. Žişeelxede, gegeerelei Narkoom nyxer Baaxanov bolbol „ZIS-101" avtomaşiiniiji administratiivne-ypravleençeske gargaşiingaa myngөөr abaad, apparaadaa negeşji myngegyigөөr yleehen baina. Nyxer Petroov bolbol iimenyyd faaktnuudiiji saaşanь jaabaşji teseže bolxogyi baihan tuşaanь zaana.

Doklaadaigaa tygesxelde nyxer Petroovoi xeleheniinь:

„Niutagai biydžeediiji amžaltataidaar dyyrgelge bolbol manai resbyyblikiin aradai ažaxiin xygželtiin xeregte, glaavna kapitaliis oronuudiiji myn baha ekonomiiçeske talaarşji xysexe ba urdanь oroxo geže—Leenin-Staalinai paartiin XVIII sjeezdiin istoriiçeska togtoomžiiji dyyrgelgiin xeregte ton jixe vklaad bolxo baina. Ene zoriigiiji lab dyyrgexe xeregte naidabarimnai jyyb gebel, manai bolьşeviigyydei aldar soloto kommuniis paarti, bideneriiji ilaltahaa ilalta teeşe abaaşana, progressiivne byxii xyntyreltenei voozdь, inag, aguujixe Staalin bideneriiji xytelberilene".

Eneegeer, Seessiin tyryyşiin zasedaani xaagdahan baina.

BMASSR-ei Verxoovno Soveedei xojordugaar Seessi

SEESSIIN ZASEDAANIIN DŅEVNIIG

1939 onoi ijyyliin 4

Orod draamiin gyrenei teaatr soo BMASSR-ei Verxoovno Soveedei xojordoxi seessiin xojordoxi zasedaani yglɵɵnei 11 çaashaa yrgelƶelhen baina. BMASSR-ei Verxoovno Soveedei tyryylegşe depytaad nyx. Budaajev bolbol nyx. Cebydeejevte yge ygɵɵ.

Nyxer Cebydeejev bolbol BMASSR-ei Verxoovno Soveedei Biyƶeetne komiissiin tyryylegşe nyx. Petroovoi doklaadiiji buriaad xelen deere orşuulba.

Depytaad nyxer Birykoov xadaa Bargaƶanai aimagai XVIII partsjeezdiin neremƶete kolxoozhoo, BMASSR-ei Verxoovno Soveedei xojordoxi Seessiin nerede elьgeegdehen amarşalgiin telegraammiiji unşaba. Tus kolxooz xadaa BMASSR-ei Verxoovno Soveedei xojordoxi Seesside beleg bolgon tyrgen meetedeer 75 tugalai baixa nege teliaatnigiiji bariƶa ba 1939 onoi zootexniiçeske plaaniiji 100 proceent dyyrgehen baina.

Gadna, ene kolxooz bolbol Buriaad-Mongol ASSR-ei praviitelьstviiji ba BKP(b)-ein Obkoomiiji, ton ene mete ybehenei, tariaanai, xuriaalganuudiiji ba busad xydɵɵ aƶaxiin kampaaninuudiiji sag bolzortonь dyyrgexebdi geƶe naiduulba.

Ene telegraammiiji depytaaduud aplodismeenteer ugtaa.

Depytaad nyxer Ivanoov bolbol ɵɵriingɵɵ vestypleeni soo zarim organizaacanuudaar, ilangajaa xudaldaanai organizaacanuudaar biydƶeed ton xangaltagyigɵɵr dyyrgegdene. Yiledberilen gargadag produukciin şanar ton xangaltagyi, zarim predprijaatinuud bolbol arad zondo xeregtei bolxo produuktnuudiiji gyised garganagyi. Ƶişeelxede, mynɵɵ yjede aƶalşadai şuxala xeregeldeg şeniiciin yne bagatai xleemiiji bagaar gargadag ba şanariinь muu baidag geƶe xelene. Depytaad Ivanoov bolbol Byrstroi treestiin, Narkomxoozoi ba Narkomzeemei xydelmeri deere togtoƶo kritikovaalhan baina. Depytaad Ivanoov saaşanь,— 1939 ondo BMASSR-ei niutaguudai respyyblikaanska biydƶeediiji, biydƶeetne komiissiaar oruulagdahan nemeltenyydtei ba xubilaltanuudtaigaar batalxa ba ene zorilgiiji manai tyryyşiin depytaad Aguujixe Staalinai xytelberi doro dyyrgexe ba ylyylen dyyrgeƶe şadaxabdi —geƶe xelebe, **(aplodismeentnyyd).**

Depytaad nyxer Majoorov—ƶilhee ƶil byri urgaƶa baigaa manai respyyblikiin biydƶeed xadaa aƶalşadai materiaalьna ba kylьtyyrne xemƶeegei urgahiiji ba xereglelgiin uragahiiji gerşelne,—geƶe xelene. Saaşanь depytaad Majoorov togtoƶo xelexedee BMASSR-ei Narkomfiin bolbol pograniiçna raioonuudta assignovaaniiji bagaar xaraalhan baina. Ilangajaa pograniiçna raioonuudai (Xiaagta, Zede, Zakaamin ba busad) ceentriiji helьben baiguulgada, assignovaaniin ygei şaxuu, Xiaagtiin aimagai Kydariin selьsoveedte şine hurguuliiji barilga ugta xaraalagdaagyi ba ene xeregte Narkomproosşji hanaagaa tabiaagyi. Zarim selьsoveedyydte maleriiine pyynktnyydiiji, veterenaarna laboratoornuudiiji baiguulga ton serьjoozno baihan aad, ugta xaraalagdaagyi baina, geƶe temdeglebe. „BMASSR-ei Verxoovno Soveedei xojordoxi seesside batalagdaxaar tabigdahan 1939 ondo xaraalagdahan respyyblikiin biydƶeediiji 119915,8 miangan tyxerigeer batalxiiji duridxanab—geƶe xelebe.

Depytaad **Glaadeşev** bolbol Paarti ba Praviitelьstviin xytelberi doro BMASSR-ei xelxiee xolboonoi tuilahan amƶaltanuud tuxai todorxoigoor togtoƶo xelebe. Saaşanь depytaad Glaadeşev — Staalinska xojor taban ƶilei ƶilnyyd soo Buriaad-Mongol respyyblikiin xelxiee xolboon xadaa nileed jixe xydelmeriiji xehen baina. 1928 ondo xelxiee xolboonoi sisteemeer xydelmerilehen xynyydiiji 100 proc. geƶe abaahaa, 1939 ondo 941,5 proc. xyrter urgahan baina. Mynɵɵ respyyblike xadaa byxii aimaguudtai ba raioonuudtai telefoonoor xɵɵreldexe bolonxoi. Gadna bidener xadaa Moskvaatai telefoonno barisaa baiguulaabdi geƶe busadşji amƶaltanuudiiji temdeglexetei xamta—manai urda xelxiee xolboonoi xydelmeriiji haiƶaruulxiin tylɵɵ ugaa jixe zorilgo baina, 1940 ondo Buriaad—Mongol ASSR-ei byxii selьsoveedyydiiji telefoontoi bolgoxo bainabdi—geƶe xelene. Saaşanь xaragii zamiiji ilangajaa xuuşan Çitiin traakta, Jaruuniin, Bargaƶanai, Biçyyrei traaktnuud deere togtoƶo xelexetei xamta ene xeregte ton serьjooznoor anxaralaa tabixiiji duradxaba. Gadna, Narkomtoorgiiji, kolxoozno naimaaji muusa jabuulƶa baihanainь tylɵɵ şanga kritiikelee.

Depytaad **Soosov** bolbol—proletariaadai xeregte ami bejee xaira gamgyi ygeƶe jabahan revoliycioneernyydiiji syleƶe baihan xuuşanai geegdengi Bargaƶanai aimag, ƶil jirexe byri urgana. Ƶil byri biydƶeedenь urgana geƶe xelene. Manai aimagai aƶalşad zaƶiitoçna aƶana amagalan baidaltai boloo.

Enenь xadaa Leenin—Staalinai paartiin nacionaalьna poliitikiinь ilalta myn—geƶe medyylne. Gadna, Narkomfiiniiji muusa xydelmerilene geƶe temdeglee. Manai respyyblig soo baihan doxoodoi istooçniguudiiji xeregleƶe şadanagybdi geƶe xelehen baina.

Depytaad **Tiyykov** bolbol niutaguudai promiişlennostь ba serьjoo deere togtoƶo todorxoigoor xelexe zuuraa niutaguudai zarim promiişlennostiin xangaltagyi xydelmerileƶe baihiiji temdeglene. Ene ƶilde BMASSR-ei SNK-gei togtooloi johoor zarim aimaguudta (Muxar-Şiber, Selenge, Xori ba busad raioonuudta) kymiis neexeer beledxel jabuulagdaƶa baina geƶe xelene.

Depytaad **Ƶyykov** xadaa—kapitaliis gyrenyydei biydƶeed bolbol xydelmerişen tariaaşanai xyzyyn deerehee bii bolno, tiixedenь, manai socialiis gyrenei biydƶeed bolbol xydelmerişen tariaaşanai baidaliiji zaƶiitoçna, kylьtyyrne sengelig ƶargaltai bolgolgodo zoriuulagdanxai, manai biydƶeedei çaastьda kolxoozhoo miil 2703 miangan tyxerig oroxo baina—geƶe xelebe. Saaşanь depytaad Zyykov bolbol 1939 onoi respyyblikaanska biydƶeediiji tabilga tuxai, Byrmongollees, Byrzagoodzernoo ba Byrmontoorg ba busad organizaacanuudiiji plaanaa xangaltagyigɵɵr dyyrgedegeinь tylɵɵ, yçoodoi muu baihanainь ba zarim organizaacanuudai debitoorska yri tuxai togtoƶɵ şanga kritikovaalaa.

Depytaad **Ilьkoov** ba nyxed Arxinşeejev, Sobuurov ba Lobsaanov gegşed vestypaalhan baina. Vestypaalagşad xadaa ɵɵhediingɵɵ xydelmeri tuxai halbaraƶa baigaa Buriaad-Mongol respyyblikiin ene ƶilei biydƶeed xadaa Buriaad—Mongol aƶalşadai aƶana amagalan baidaliiji ba kylьtyyriiji yşɵɵ saaşanь yrgen dalaisataigaar delgeryylelgede zoriuulagdanxai geƶe temdeglehen baina.

Eneegeer BMASSR-ei Verxoovno Soveedei xojordoxi Seessiin xojordoxi zasedaani dyyree. Udaadaxi zasedaanin ijyyliin 4-nei ydeşiin 6 çaashaa yrgelƶelxe.

ZURAG DEERE: Tarbagatain aimagai, „Kraasna zariaa" kolxoozoi erxim morişon—Byxesojuuzna xydɵɵ aƶaxiin viistavkede kandidaad Nikiifor Kliimoviç Baannov.

(Peesterevei foto).

Izobretaatelьstvo ba racionalizaatorstvo—promiişlennostiiin şuxal[a] xereg

Ilahan socialiizmiin oron—SSSR bolbol promiişlennostiiin ba xydɵɵaƶaxiin talaar aguujixe ilaltanuudiiji tuilaa.

Geegdengi agraarno-indystriaalьno gyrenhɵɵ manai soveed gyren bolbol aƶaxiin, nauuka ba teexnikiin talaar miir deere, egeel xysetei indystriaalьna derƶaavo boloo. Yiledberiingɵɵ teexnikiin ba xygƶeltiingɵɵ teempiin talaar manai socialiis promiişlennostь xadaa tyryy kapitaliis oronuudiiji xyseƶe, urdanь orohon ba miir deere negedexi huuri ezelee.

Bidener xadaa socialiis promiişlennostiiingoo xygƶeltiin ba yiledberiiin teexnikiin teempiin talaar tyryy kapitaliis oronuudiiji xysehen ba urdanь orohon bolboşji, ekonomiiçeska ba nege dyyşede promiişlennostiiin produukciiji yiledberilen gargaxa talaar yşɵɵ tedeniiji xysɵɵdyi ba geegdengi bainamdi.

Ene geegdengi jabadalaa likvidiirovelxiin tula aguujixe xydelmerinyydiiji xexe, xydelmerişedei tvoorçesko iniciatiiviijinь byri deere yrgexe bainabdi. Tereendemnei sag ba kaadrnuud şuxala xeregtei, şinenyyd zavooduudiiji baiguulaxa johotoibdi.

Araduudai aguujixe vooƶdь nyx. Staalinai zaabarinuudiiji bejelyylƶe, manai socialiis oron bolbol tede şuxala xydelmerinyydiiji tyrgenɵɵr bejelyylxe baihaniinь labtai.

Staalinska Tabanƶilnyydei yje soo, manai socialiis predprijaatinuud bolbol yiledberiiin şine xysen tyges rezeervnyydtei ba argabaidaltai bolhon baina. Xydelmerişen angiiin xysen tyges iniciatiiv ba staxaanovska xydelɵɵn xadaa aƶalai xuuşan noormonuudiiji buta soxioo.

Aƶalai bytɵɵse deeşelee. Ede byxii xadaa ekonomiiçeska zorilgonuudiiji amƶaltataigaar şiidxelgiiji xangaxa tyges xysete argabaidalnuud myn.

Socialiis baiguulaltiin jixeer urgan xygƶeƶe baigaa yjede, xydelmerişen angiiin tvorçesko iniciatiiviin urgaƶa baixada, maassova izobretaatelьstvo ba racionalizaatorska duradxalnuudiiji ygelge ba tedeniiji bejelyylge bolbol yiledberide socialiis racionalizaaca jabuulgad[a] xydelmerişediiji sexe xaba[r]duulxiin nege şuxala foorm[a] myn bolno.

Manai predprijaatinuud bolb[ol] şine teexnikeer zebseglegde[n] xei. Iimehee, maassova izobre[t]taatelьstvo xadaa ton jixe u[d]xaşanartainь eli. Zygɵɵr, zari[m] predprijaatinuudai xytelberileg[şe]d tereeniiji oilgonogyi.

Maassova izobretaatelьstvi[iji] ba racionalizaatorska duradxal[nuudiiji] xereglelge ba saaşan[ь] delgeryylxe xeregiiji, predpr[i]jaatinuudai texniiçeske xytelbe[ri]legşedei zyghɵɵ udaridaag[yi] baigaa. Ƶişeelxede: manai avto[traakto]remzavood deere racionalizaa[]torska hanamƶanuudiiji bodoto xereg deerenь bejelyyleegy[i] baihan jym.

Ende, tookarь nyxer Laato[şai] gegşe ÇTZ traaktorai ciliindr[]nyydiiji seberlelge tuxai to[n] ynetei duradxal oruulhiinь, sa[g] soonь bejelyyleegyi baihan aad, xarin ene ƶilei fevraalь harada xereglegdee hen. Nyx. Laatoşai ene duradxal oruulxahaa urda tee, ynder kvalifikaacatai tookarь miil 2 ciliindr obraboo[t]talƶa şadaxa baihan aad, ene duradxalai tuhaar mynɵɵ bag[a] kvalifikaacatai tookarь 18 ciliindr seberleƶe noormojoo dyyrgedeg boloo. Myn ene racionalizaatorska duradxalai rezylьtaadaar ƶil soo 16000 tyxerigei ekonoomi xeƶe şadaxa baina.

Nyx. Peşexoonovai racionaliizaatorska hanamƶiiji bejelyylxehee urda tee avtomaşiinin poorşniin kolisoogoor manai zavood dutadag baihan ba myn manai, BMASSR-ei byxii avtoaƶaxi[i] dutadag baigaa.

Teed, mynɵɵ nyx. Peşexoo[]novai duradxaliiji bejelyylee[d] baixadaa, mexaniiçeska cee[x] nege harada 5000 xeheg poorşniin kolisoo yiledberilen gargaxiin orondo, 20000 xeheg bytɵɵn gargaxaar bagsaan[a]. Myn nege kolisoogoi ɵɵrei[]sen urda teenь 2 tyx. 83 myn gete baihanaa, mynɵɵ 95 myn gete—ynegyi boloo.

Konovaalov—avtotraaktorna remoontno zavoodoi glaavna inƶeneer.

Kylьtyyrne xydelmeri ygei

Biçyyrei aimagai, Noovo-Streetinske selьsoveedei, Kaganooviçiin neremƶete kolxooz (tyryylegşenь Ivanoov A. M.) xadaa kolxoozniguudaa kylьtyyrne ba graamotna bolgoxiin tulada ton baga anxaralaa tabina. 1939-oi janvaariin negende bişeg medexegyi 44 xynyyd baigaa, ede xynyydiinь jixe nahatanai hurguulida xabaaduulagdahan bolboşji, aimagai geegerelei tahag ba myn tereşelen tus kolxoozoi dergedexi paartiina ba komsomoolьsko organizaacanuudai jamarşji kontroolь ba xytelberi ygedeggyi deerheenь, mynɵɵ xyrter negeş xyn huraƶa garaagyi.

Gadna, kolxoozniguudainь sylɵɵtei sagtaa kylьtyyrneer amarxa gexede, kolxoozdonь klyyb ba ulaan bulan baidaggyi. Tereenhee gadna, zarim kolxoozniguudanь mynɵɵ xyrter gerteinyyd bolƶo şadaagyi. Nege bagaxan gerte xojor gurban byle ailnuud xamta huudag baina. Ene xadaa kylьtyyrneer aƶahuuxa jabadaldanь ton jixe haad bolno.

San. Cer.

TYRYY INDYYSTRIIN RESPYYBLIKE

„Buriaad-Mongol Respyyblike bolbol urdanь xedii geegdengi baibaşji haa, şine socialiis aƶabaidaliiji zoxioon baiguulgada, kolxoozuudai ba kylьtyyrne xygƶeltiin xydelmeride oroldostoi şin zorimgoi baihaaraa, tyryy Soveed respyyblikede toologdono". (Moolotov)

Leenin-Staalinai paartiin xytelberi doro bejelyylegdehen Aguujixe Oktiaabrьska socialiis revoliyyce bolbol Buriaad-Mongol aradiiji koloniaalьna daralaltahaa, kulaag-nojodoi eksploataacahaa, guiranşalga ba erxegyi baidalhaanь sylɵɵlƶe, tereniiji zol ƶargaltai ba xyxiyy aƶabaidalai yrgen zamda oruulaa.

Buriaad-Mongol respyyblike bolbol ilangajaa Staalinska Tabanƶilnyydei torşo soo, SSSR-ei araduudtai ebte xani barisaaji bataar bexiƶyylen, aguujixe Soveed Sojuuzai halbaraƶa baigaa socialiis respyyblikenyydei negen boloo.

Urdanь Buriaad-Mongoldo indyystri baigaagyi, caarska impeeriin kolooni, kaatorga ba ssiilkiin gazar baihan jym. Gansal, soveed zasagai yjede, ilangajaa Staalinska Tabanƶilnyydei yjede, Buriaad-Mongol bolbol indyystrializaaciin zamda oroo hen.

Cariizmiin yjede Buriaad-Mongoloi ugaa jixe serьjevoi ba energetiiçeske resyyrsnyyd ton xangaltagyigɵɵr xereglegdedeg belei. Kystaarna ba xaxad kystaarna tiipiin oroidoo 4-5 predprijaatinuud baigaa hen. Buriaad-Mongoloi urdanь koloniaalьna baihanai xoişolongiinь xadaa promiişlennostiiin ton xangaltagyigɵɵr xygƶengi baihan uşar bolno. 1924 ondo, BMASSR-ei organizovaalagdaƶa baixa yjede oroidoo 16 predprijaatinuud (altanai promiişlennostigyigɵɵr), edeende miil 228 xydelmerişed baihan ba 1923-24 onuudai sengeer 2482,1 miangan tyxerigei produukca gargadag baigaa.

BMASSR-ei organizovaalagdahan yjehee xoişo, Respyyblikiin needrnyydiiji sag yrgelƶe şinƶelelge exilee hen. Geoologo-şinƶelelgiin xydelmerinyyd xadaa ilangajaa Staalinska Tabanƶilnyydei torşo soo yrgen dalaisataigaar jabuulagdaƶa, ede xemƶeejabuulganuudta kapitaalьna gargaşalalga xadaa negedexi tabanƶilde 2 millioon tyxerig ba xojordoxi tabanƶilde—19 millioon tyxerig (altanda ba neeftьde zoriuulagdahan speciaalьna assignovaanigyigɵɵr) bolhon baina.

Ede xydelmerinyydei rezylьtaadta, xojordoxi tabanƶilei eseste, ton detaalьnaar şinƶelegdehen xeden olon bajaliguudtai (edenei zarimanь eksploataacada oruulagdahan ba oruulagdaƶa baina) ba bagaar şinƶelegdehen xeden zuugaad bajaliguud eliryylegdeed baina.

Urdanь, Buriaad - Mongoldo baixa jym geƶe hanagdaagyi ynete zyilnyyd: volьfraam, almaaz, gessiit ba busad oldoo. Ede zyilnyydei zapaasuudanь xeden daxin urgaa.

Ƶişee bolgon nege-xedii ciifrenyydiiji xaruulbal iime:

	TOONNOOR		23 oniiji 37 ontoi sasuulxada %%
	1933 on	1937 on	
1. Tymer rydaa	415.0 mian.	223270.0	53800%
2. Nyyrhenyyd	200 mln. toonn.	775.0 mln.	3875%
3. Izvestniaaguud	zapaasanь toologdoogyi baigaa.	72 mln. t.	—
4. Kirpiiçiin ba çerepiiciin gliine	„	40 mln. t.	—

Myn, Buriaad-Mongoloi geoloogi ba tektoonikiiji şinƶeleigiin talaar ugaa jixe xydelmeri jabuulagdaa gebel: respyyblikiin territooriiin 40 proceentnь geologiiçeska kaartda buulgagdahan baina.

Xerbee urdanь manai respyyblikiin territoori deere oroidoo le nege xedii xaxad kystaarna predprijaatinuudai baigaa haanь, xojordoxi tabanƶilei eseste texniiçeske tyryy promiişlenne predprijaatinuud baiguulagdahan ba eksploataacada oruulagdahan baina. Ƶişeelxede, sonxiin şilei mexaniziirovanne zavood, mexaniiçeske—liteine zavood, sylьfaatna zavood, tipograafi, Centraalьna elektrostaanca, mexaniziirovanne xojor kleebzavooduud, melьkombinaad, şineer baiguulagdahan oi modonoi ba zagahanai promiişlennostь—ede bygede xadaa Staalinska Tabanƶilnyydei detiişçe myn.

Hyylei ƶilnyydte tyryy klaassna teexnikeer zebseglegdehen, ton tomonuud predprijaatinuud: Deede-Berioozovkiin kirpiiçiin zavood, miaxanai kombinaad, Zediin volьfraamova kombinaad, Buriaad-Mongoloi şimeg ba omogonь Parovoozo-vagoonno zavood, terenei 39 miangan kilovaatt xysetei TEC-iin energetiiçeske baaza baiguulagdaa.

Xerbee negedexi tabanƶil xadaa respyyblikiin promiişlennostiin xygƶeltede exi tabihan haanь, xojordoxi tabanƶil—Respyyblikiin promiişlennostiiin busalama urgaltiin ƶilnyyd baigaa. Negedexi tabanƶil soo promiişlennostьdo kapitaalovloƶeeni xadaa 21 millioon tyxerig baihan aad, xojordoxi tabanƶil soo—427342 miangan tyxerig bolhon gexe gy, ali 20 gara daxin urgahan baina.

Eneentei xamta manai promiişlennostiin stryktyyrenь yndehɵɵrɵɵ xubiƶa, promiişlennostiin gol foond—yiledberiiin zebsegyydei yiledberilge urgaa gebel, 1924 onoixitoi 1938 oniiji ƶişeelebel 606 daxin jixe bolhon baina.

Negedexi tabanƶilei eseste jyrenxii promiişlennostiiji ydeelьne veeste xereglelgiin zebsegyydei promiişlennostь jixe huuri ezeldeg baigaa naanь, xojordoxi tabanƶilei eseste ydeelьne veestenь yiledberiiin zebsegyydei promiişlennostь 68 proceentiijinь ezelee, ene xadaa respyyblikiin indystrializaaciin xelberiltegyigɵɵr urgaƶa baihiiji xaruulna.

Gyrenei promiişlennostiiin valovoi produukcanь 1924 ondo 2,5 mln. tyxerigei sentei baihan aad, 1938 ondo alta ba volьfraamgyigɵɵr 166,896 miangan tyxerig bolƶo, 46 daxin urgahan ba terenei toodo yiledberiiin zebsegyydiiji yiledberilgiin valovoi produukciin ydeelьne veesenь yiledberilgiinь—31,9% bolno.

Şine promiişlenne baiguulaltiin yzegdɵɵgyi xurdan teemp, bii baihan predprijaatinuudiiji yrgedxelge ba rekonstryykcelge bolbol xydelmerişedei xysenyydiiji ugaa oloor erihen baina. Ene uşarhaa, oronoi centraalьna raioonuudhaa, repyyblikiin kolxoozuudhaa xeden miangan kaadrnuud jiree: 1924 ondo baihan xydelmerişedei tooji 1938 onoixitoi ƶişeelbel 21 daxin urgaa.

Promiişlenno xydelmerişedei nacionaalьna kaadrnuudai urgaltiiji tusagaarlan temdeglexe şuxala. Xerbee, 1929 ondo promiişlennostьdo oroidoo xediixen jediniice buriaaduud xydelmerildeg haanь, 1938 onoi exieer buriaad xydelmerişedei toonь 2000 xynyyd boloo. Inƶeneerne-texniiçeske xydelmerilegşedei buriaad kaadrnuud gaixamşagaar urgaa.

Eneentei xamta xydelmerişed ba slyyƶaşçinerei, inƶeneerne-texniiçeske xydelmerilegşedei materiaalьna kylьtyyrne xemƶeenь yderhɵɵ yder byri urgana; ene xadaa promiişlenn[ostiin] xydelmerilegşedei aƶalai by[]tɵɵsiiji stimyliirovalna. Ƶişeelxede, 1926-27 onuudai sengeer xydelmerişedei ƶileinь zaarobotna xylehen xadaa xojordox[i] tabanƶil soo 191,1 proceent xyrter urgaa, tailbarilan xelebel 1932 ondo 7033 tyxerig baihan aad, xojordoxi tabanƶilei eseste 13441 tyxerig boloo. Xerbee respyyblikiin predprijaatinuudai xydelmerişedei 1935 onoinь aƶalai bytɵɵsiiji 1937 onoixitoinь sasuulbal Mexsteklozaavood—244,2 proc. Melьkombinaad—197 proc. Xlebopeçeeniiin treestiin talaa—189,2 proceenteer urgahan baina.

Gadna, aradai aƶaxiida promiişlennostь ba xydɵɵ aƶaxiin ydeelьne veesenь yndehɵɵrɵɵ xubiılaa; xerbee 1932 ondo aradai aƶaxiida xydɵɵ aƶaxiin ydeelьne veesenь 50,4 proc. b[a] promiişlennostь—49, proc. baigaa haanь, 1937 ondo xydɵɵ aƶaxiin ydeelьne vees 28,9 proc. bolƶo, proomiiştennostiin ydeelьne vees—71,1 proceent xyrter urgaa.

Ene uşarhaa, Staalinska Tabanƶilnyydei torşo soo, tom socialiis promiişlennostiiji xe[l]beriltegyigɵɵr xygƶɵɵhenei re[]zylьtaadta, Buriaad-Mongol ASSR bolbol Sojuuzai indystriaalьna-agraarna tyryy respyyblikenyydei negenь boloo. Ene johoor sesen mergen Leeninske-Staalinska nacionaalьna poliitiko xadaa xereg deer[e] bejelyylegdee.

D. BAGAAJEV.

Byxesojuuzna viistavkede manai kandidaaduud

ZURAG DEERE: Zakaaminai aimagai, „Ulaan Dalaxai“ [k]olxoozoix oninoi feermiin erxilegşe—viistavkede kandidaad [D]agduurov ba xonişon—Gomboojeva. (Petroovoi foto).

Manai Buriaad-Mongol respyyplikiin kolxoozuud, MTS-uud specialiistnuud ba tyryy xynyydhee, Byxesojuuzna xydөө aƶaxiin viistavkede xabaadalsaxa duraxysel tuxainь 1164 medyylgenyyd oroo hen. Tereenhee, Byxesojuuzna xydөө aƶaxiin viistavkiin Glaavna komiteedeer 897 kandidaaduudanь viistavkede xabaadagşadaar batalagdaba. Tedenei dunda, 78 kolxoozuud, 79 feermenyyd, 4 MTS, tariaan aƶalai 360 tyryy xynyyd ba malaƶalai 352 tyryyşyyl bii.

Ede xadaa 1937—1938 onuudaigaa xydelmeriiin rezylьtaaduudaar, viistavkede xabaadalsaxa erxe oloo. Mynөөder, manai redaakca xadaa viistavkede xabaadagşadai zarimanainь amƶaltanuud ba ilaltanuudiiji xaruulxiin zorilgoor nege polosaa organizovaalba.

OTLIIÇNO POKAZAATELЬNUUD

1937-38 onuudai torşo soo, [M]uxar—Şiberei aimagai kolxoo[z]uud bolbol gazartariaalangai [b]a malaƶalai halbarinuudaar [e]xim, ynder deede pokazaate[lь]nuudiiji tuilaƶa şadahan bai[n]a. Eneentei xamta kolxoozni[g]uud bolbol byri zaƶiitoçna bai[g]altai bolhon ba kolxoozuudanь [o]rganizacioonno nileed by[x]ezehen baina.

Tiime deerehee, socialiis ga[z]artariaalangai ilaltanuudiiji de[m]onstraacalxa Byxesojuuzna [x]ydөө aƶaxiin viistavkede Mu[xa]r—Şiberei aimaghaa xamta [.] kolxoozuud, 193 tyryy xy[n]yyd—staxaanovcuud, specia[li]istnuud ba xydөө aƶaxiin orga[n]izaatornuud bolbol BMASSR-ei [S]ovnarkoomoi togtooloor viis[t]avkede kandidaaduudaar bata[l]agdaba. Myn, respyyblikiin tyryy MTS bolxo, Xonxoliin MTS (di[r]eektorenь nyxer Soobolev) bol[b]ol viistavke deere yrgenөөr xa[r]uulagdaxa baina.

Tedenei toodo malaƶalai ta[l]aar 8 kolxoozuud batalagdaa. [O]ktiaabriska selьsoveedei, Voroşiilovoi neremƶete kolxooz (tyryylegşenь nyxer Dambadu[g]ar Bindaarov) bolbol 1937-38 [o]nuudai torşo soo 100 exe xo[n]id byrihөө 152 xurigadiiji xa[r]uuhalƶa abhan baina. Xarin, [1]938 onoi torşo soo 100 xonid [b]yrihөө 168 xurigadiiji abƶa xa[r]uuhalaa. 1932 onhoo xoişo ene [k]olxoozoi tyryylegşe baigaa ny[x]er Bindaarov bolbol malaƶalii[n] xygƶөөxiin xeregte ynexөө[r]өө, byxii xysөөrөө temesehen [b]a eneende kolxoozniguudai[g]aa xysiiji zybөөr organizovaalhan, mobilizovaalhan baina.

Myn tereşelen, aimagai 20 haalişad viistavkede xabaadalsaxiin tula Moskvaa oşoxonь. [T]edenei dunda Zanginai selьsoveedei, Kaliininai neremƶete [k]olxoozoi erxim haalişad nyxed Zolotarioova A.I., M.F. Kalaaşnikova gegşed toologdono, ede xadaa 1938 onoi torşo soo 12 ynieedei tugalnuudiiji byten byrinөөr xaruuhalƶa abhan ba tedenei amidiin şignyyrei, syydke byride 860 graammaar nemeltiiji xangahan baina.

Soloto xynyyd: SSSR-ei Verxoovno Soveedei depytaad, kombainioor nyxer Varfolomeejev, erxim traktoriist, traaktorna tyryy brigaadiin brigadiir nyxer Legden Cereenov gegşed myn le viistavkede kandidaaduud myn. Nyxer Varfolomeejev bolbol 1938 onoi urgasa xuriaalgiin yjede, 24 yderei torşo soo 403 gektaar urgasiiji xuriaahan baina. Urgasanь hain, gektaar byrihөө 13,2 ceentner xuriaagaa. Legden Cereenov bolbol 1938 onoi sezoon soo kolioosno traaktoraar 1243 gektaar gazariiji eldyyrilƶe, 800 kilograamm goriuuça ekonoomilhon baina.

1937 onoi torşo soo, Xonxoliin MTS-iin nege traaktor xadaa dunda ƶişeegeer sezoon soogoo 743 gektaar eldyyrilƶe, sezoonno noormojoo 165% dyyrgehen ba xarin, 1938 ondo 754 gektaar xaxalhan baina. Kolxoozuudai poolinuud deere MTS-iin traaktorna paarkiin, xehen xydelmerinyydei şanaranь hainda toologdodog, tiimehee urgasanь muu bişe baidag. Gadna, MTS-iin nege kombaina xadaa 1937-38 onuudai torşo soo, dunda ƶişeegeer, ƶil byri 372 gektaar xuriaagaa.

Iime ƶişeenyydiiji xaruulxa boloo haa baragdaşagyi olon. M-Şiberei kolxoozuud ba kolxoozniguud bolbol aguujixe bolьşeviig paarti ba soveed praviitelьstviin xytelberi doro, dereevnide socialiizmiiji baiguulgii tygesxexiin zamaar, amƶaltataigaar uragşaa jabana.

Ceretoorova.

ƵIŞEETE HAIN BRIGAADA

Urdanь manai respyyblike dotor, ilangajaa buriaad aradzontoi niutaguudta ovoşçnoi kylьtyyrenyyd, kartaavka g.m. oroidoo şaxuu tarigdadaggyi baigaa. Teedşji, tiixede ovoşçevoodstviiji delgeryylxe ysloovi ygei baigaa, jyyb gexede, ene xadaa ton aƶal jixetei, terenei yrehe xyrengenь oldodoggyi belei.

Mynөө, Buriaad - Mongoloi kolxooz byxen ovoşçevoodstviin brigaadatai boloo. Ƶişeelxede, Priigorodno raioonoi „Ulaan Erxireg“ kolxoozoi ogoroodniçesko brigaada (brigadiiranь nyxer Namsarai Cediipov) bolbol sagai ularilai, gazarai xyrihenei xedii hain bişeşji haanь, oovoşçiin bajalig urgasiiji xuriaadag baina.

1930 ondo kolxoozoi tyryylegşe nyxer Sanzeejevei ba ovoşçevood nyxer Cediipovoi iniciatiivaar, egeel tyryyşiin ogoroodno tarilganuud jabuulagdaƶa exilee hen. Terenei hyyleer, xojor ƶil bolood baixada, parnikoovo aƶaxii organizovaalagdahan ba 140 parnikoovo raamanuud xereglegdedeg bolhon baigaa.

5 gektaar şaxuu plooşşadьto oovoşço tarigdadag boloo hen.

1938 ondo ovoşçnoi kylьtyyrenyydeinь urgasa, dunda ƶişeegeer nege gektaarhaa 139 ceentner bolhon ba xarin markooviinь urgasa—247,5 ceentner bolhon baina. 1936 ondo ovoşçnoi tarilgiin plooşçadь 8 gektaar baihanaa 1937 ondo—14,3 gektaar ba 1938 ondo—20 gektaar bolhon baina.

„Ulaan Erxireg“ kolxoozoi ovoşçevoodsko brigaadiin brigadiir nyxer NAMSARAI CEDIIPOV.

Gadna, ene ovoşçevoodçesko brigaada xadaa kolxoozdoo ton jixenyyd doxooduudiiji oruuldag boloo. 1937 ondo 17 miangan tyxerig oruulhan aad, 1938 ondo doxoodonь 122, 1 miangan tyxerig bolhon baina. Ene xadaa kolxoozoinь byxii doxoodoi 45% bolno.

Cediipovai hrigaadada aƶalaiнь organizaacalga ton zybөөr tabigdanxai. Xydelmerinyydenь plaanovaar jabuulagdadag. Nyxer Cediipov xadaa brigaadaingaa çleende, ydereigөө xydelmeriiji dyyrgeheneinь hyyleer, tusagaar daabarinuudiiji ygedeg, tereeniijinь өөrөө tuşaan abadag ba tereenheenь duldiiduulƶa aƶalta yder toolodog baina.

Oovoşçonь hainaar uhalagdadag. Propoolko xelge ba gazarai xyrehiiji bambailgalga, zөөleryylge bolbol agroteexnikiin zaabariiin johoor jabuulagdadag baina.

„Ulaan Erxireg“ kolxooz bolbol Respyyblike dotoroo, egeel tyryyn „kliinske tiipiin“ tepliiciiji barihan ba 1938—1939 onuudta main 5-da ogurciiji xuriaaƶa exilhen baina.

Nyxer Cediipov bolbol ovoşçevoodstviin erxim maaster myn. Nyxer Cediipov bolbol Byxesojuuzna xydөө aƶaxiin viistavkede kandidaadaar batalagdaa.

Xepxeejev.

ZURAG DEERE: Byxesojuuzna viistavkede kandidaad—Zakaaminai aimagai „Ulaan Dalaxai“ kolxoozoi xoninoi feermiin xonid belşeeride jabana. (Petroovoi foto).

ALDAR SOLIIN XEREG

Byxesojuuzna xydөө aƶaxiin viistavkiin neegdexe bolzoronь yder jirexe byri oirtoƶo baina. Byxii oron xadaa socialiis gazartariaalangai ugaa jixe ilaltanuudiiji demonstraacalxa ene viistavkiin neegdelgiiji xylieeƶe baina. Dereevnide socialiizmiin ilaltanuudiiji bygedearadai xaralgada xabaadagşa baixanь—ugaa jixe zol, aldar soliin xereg myn.

Tiime tula, Kabaanskiin aimag bolbol Tynxenei aimagtai socialiis sorevnovaani batalƶa, terenei yndehe huuri deere socialiis xydөө aƶaxiin byxii halbarinuudta ynder deede pokazaatelьnuudiiji tuilaƶa, 1940 ondo yrgelƶelxe Byxesojuuzna viistavkede xabaadagşadai tooji ulam byri oloşoruulxa gehen, tusagaar pyynktiiji ujalga bolgon abhan baina. Mynөө, aimag dotor, viistavkede xabaadaxa xyndete erxiiji tuilaxiin tylөө temesel yrgenөөr delgeryylegdeƶe baina.

BMASSR-ei Sovnarkoomoi togtooloi johoor, Kabaanskiin aimaghaa 1939 onoi viistavkede xamta tabin dyrben kandidaaduud batalagdaba. Tedenei toodo, aimagai 64 kolxoozuudhaa 16 tyryy kolxoozuudanь, malaƶalai ba gazartariaalangai talaar batalagdaa.

Manai exe oronoi zyrxen—ulaan Moskvaada, aavgustiin 1-de neegdexe viistavkede, Krasnojaarskiin selьsoveedei, „Main negen“ kolxooz kandidaadaar batalagdaba; ene kolxooz xadaa hyylei xojor ƶilnyydei (1937-38 onuudai) torşo soo gektaar byrihөө 14,14—16,39 ceentner xyrter tariaaji xuriaahan baina. Myn tereşelen, viistavkede xabaadagşadai toodo xede xeden arbaad tyryy xynyyd—staxaanovcuud toologdono. Ƶişeelxede, 1938 onoi torşo soo 44 tugalnuudiiji byten byrinөөr xaruuhalƶa abahan ba syytke byride, 552 graammaar tugalnuudaigaa amidiinь şignyyrei nemelgiiji tuilahan, Voroşiilovoi neremƶete kolxoozoi MTF-ji daagşa nyxer Ivaan Xarlaampijeviç Voolkov, Niyynske selьsoveedei, XVII partsjeezdiin neremƶete kolxoozoi morişon nyxer Arseenti Petrooviç Jeliiizov, Krasnojaarskiin selьsoveedei „Main 1“ kolxoozoi polivoodçesko brigaadiin brigadiir nyx. Nikiita Nikiitьjeviç Orloov ba busad.

Gadna, Kabaanskiin aimaghaa viistavkede xabaadagşadai dunda aimagainь soloto oopetnig—kolxooznig nyxer Feoodr Vasiilьjeviç Kapuustin toologdono. Nyxer Kapuustin bolbol өөriingөө kolxooziiji ba busad kolxoozuudiiji sortovoi yrehenyydeer xangahan ba 1938 ondo oopetno byxii deliaanknuudhaa dunda ƶişeegeer, gektaar byrihөө 23,3 ceentner tariaa xuriaaƶa abhan baina. Aimag dotor, өөriingөө xydelmerinyydte hain pokazaatelьnuudiiji tuilahan staxaanovcuudai ba tyryyşyylei toonь ton olon. Edenei zergenyyd xadaa yderhөө yder byri yrgedene.

Gen. Sibiriaag.

1940 onoi Byxesojuuzna xydөө aƶaxiin viistavkede erximeer beledxexe

BKP(b)-ein XVIII sjeezd dee[r]e soveed praviitelьstviin tolgoi nyxer Moolotov bolbol Byxesojuuzna xydөө aƶaxiin viistavke xadaa „...xydөө aƶaxiin saaşanxi debƶeltenyydiiji organizovaalgada ba Gurbadaxi Tabanƶi[l]ei daabarinuudiiji dyyrgelgede [t]on jixe rooliiiji dyyrgeƶe şadaxa ba dyyrgexe johotoişji baina“ geƶe zaagaa hen.

1937-38 onuudta viistavkede xabaadaxa ysloovinuudai eriltiiji xangaxa pokazaatelьnuudiiji byxii aƶaxiinuud byxen tuilaƶa şadaagyi baina.

Paarti ba praviitelьstviin togtoomƶiin johoor, viistavke xadaa өөriingөө xydelmerinyydiiji 1940 ondo yrgelƶelyylxe.

1939 ondo tyryyşyylei xemƶeeji tuilaƶa şadaagyi baihan, byxii kolxoozuudta ba sovxoozuudta, byxii MTS-uud ba nauuçna yçreƶdeeninyydte, 1940 onoi viistavkiin xabaadagşa bolxo byxii argabaidalnuud bii baina.

1940 onoi viistavkede xabaadaxa erxe xadaa kolxoozuud, sovxoozuud ba MTS-uudta 3 ƶilei (1937, 1938 ba 1939 onuudai) xydelmeriiinь pokazaatelьnuudaar, xarin organizaatornuud ba tyryy xynyydte—2 ƶileinь (1938 ba 1939 onuudai) xydelmeriiin rezylьtaaduudaar olgogdoxo baina.

Mynөө, niutaguudta 1939 onoi viistavkede xabaadagşadiiji şilelgiin dyyrgegdeed baixada, viistavkede xabaadalsaxa erxiin tylөө socialiis sorevnovaaniiin dalaisanь bagadxagdaxa johogyi, xarin ene xadaa şine, xysete dolgioor delgeryylegdeƶe, bygedearadai sorevnovaani bolgogdoxo johotoi.

Viistavkede xabaadaxa erxiiji tuilaxiin tylөө temeselei tug doro yngergegdehen, socialiis sorevnovaani bolbol өөriingөө gaixamşag xysiiji ene ƶilei xabarai tarilgiin xydelmerinyydei jabasada todo elieer xaruulhan baina.

Ene sorevnovaani xadaa yşөө şine şine raioonuud, ooblastьnuud ba respyyblikenyydiiji өөrtөө xabaaduulƶa, byri yrgenөөr delgereƶe baina.

Olon tooto xynyydei xabaadalgatai, kolxozniguudai xamtiin suglaanuud deere, kolxoozuud, sovxoozuud ba MTS-uud bolbol өөriingөө erxim xynyydiiji viistavkede elьgeexeer debƶyylned, xede xeden zuugaad şine şinenyyd udaarniguud bolbol tarilgiin yjede өөhediingөө xydelmeri tuxai otçoodtoigoor, 1940 onoi viistavkede xabaadalsaxa erxiiji tuilaxa ujalganuudtaigaar, jireedyi xydelmerinyydeigee tuxai plaantaigaar vestypaalnad.

Mynөө yjede xaa-xaanagyi bolƶo baigaa, viistavkede xabaadagşadai soveşçaaninuud xadaa staxaanovska xydelmeriiin oopeduudiiji andaldalgiin tribyyn bolno.

Viistavkoomuud xadaa 1940 onoi viistavkede xabaadalsaxa dura xysel tuxai xeden zuugaad medyylgenyydiiji registraacalaa geƶe raioonuudhaa medeesene.

1940 onoi viistavke xadaa 1939 ondo bolhon viistavkiiji dabtalga, viistavkede xabaadagşadai spiisogiiji helgelgeer le xeregenь dyyrexe jym geƶe hanaxa xereggyi.

Leenin—Staalinai paartiaar xytelberilegdeƶe baigaa kolxoozuudai, ynder deede urgasiin tylөө temesel, aƶabaidal xadaa yşөө şinenyyd zorilgonuudiiji debƶyylne, tede zorilgonuudiiji bejelyylgiin talaar, tyryy, erxim, bolьşeviig kolxooƶuudai ooped xadaa 1940 onoi viistavkede imagta le todo elieer xaruulagdaxa johotoi.

Nyxer Staalin bolbol BKP(b)-ein XVIII sjeezd deere xehen doklaad soogoo, aradai materiaalьna ba kylьtyyrne xemƶeeji saaşadanь deeşelyylgiiji xangaxa ysloovinuudta ton gynzegii anaaliz xehen baina. Nyxer Staalin iigeƶe xelee hen: „Dereevnihee multaraƶa garhan ba ylesxelen bolxohoo xodo aiƶa baihan, xydelmerigyi ba gergyi tariaaşadiiji tiigen iigen promiişlennostьdo oruulxa ba guihanhaanь xydelmeride abxa gehen, eneen tuxai mynөө yge garxajaa yni bolinxoi. Tiime tariaaşad xadaa oron soo yninei ygei jym. Tiin enenь, labtai, hain geeşe daa, uşaranь xadaa, ene bolbol manai dereevniiin zaƶiitoçnostь tuxai gerşelne xa jym. Mynөө xadaa, manai guiltiiji xyndelexiiji ba urgaƶa baigaa promiişlennostiiin tula ƶil byri nege xaxad millioonşji haanь, zaluu kolxozniguudiiji bidenerte tabixiiji kolxoozuudta duradxaxa gehen, zybxen le eneen tuxai yge garƶa şadaxa baina“.

1939 onoi xabarhaa xoişo kolxoozuudta urdanь xereglegdeegyi baihan, xynyydei resyyrsenyyd todorxoilogdoƶo, aƶaliiji ƶuramşuulgiin ba terenei organizaacalgiiji haiƶaruulgiin talaar, maşiiniiji busad xereglelgiin effektiivnostiiiji deeşelyylgiin talaar şiidxexii xydelmerinyyd jabuulagdaƶa exilee. „Nyxer Staalinai eriltiiji xyndelenebdii“—gehen loozung doro, oronoi tyryy kolxoozuud xydelmerinyydee jabuulƶa baina. Ene xydelmeri xadaa kolxoozuudai jireedyin byxii istooorido ton jixe gynzegii, tusagaar roolьtoi baina.

Manai bagşa ba voozdiiin uriaalaar tyrehen xydeløønyyd xadaa mynөө xeden olon tyryy xynyydtei bolood baina. Tedenei xydelmeriiin ba amƶaltiin oopeduudiiji xysedөөr eliryylxe ba xaruulxa xeregtei. Kolxoozuudai urda tabihan zorilgonuudiiji praaktika deeree bejelyylegdeƶe baihiijinь xaruulxa xeregtei. Promiişlennosьdo xydelmerilxiin tula xeden zuu miangan kolxozniguudiiji sylөөlge bolbol arteelьna aƶaxiin saaşadaa byxeƶelgede ugaa jixeer tuhalƶa baihiijinь xaruulxa xeregtei.

„Kolxoozuudai obşçeestvenne gazarnuudiiji yrilgehee xamagaalxa xemƶeenyyd tuxai“ BKP(b)-ein CK-gei ba SSSR-ei SNK-gei togtooloi garahantai daşaramdan, 1940 onoi viistavkiin urda ton jixe zorilgonuud tabigdana.

Xeden millioon kolxozniguudai gol bajaligiinь ba tedenei enxe ƶargalta baidalainь yndehe huurinь kolxoozoi obşçeestvenne gazar—„kolxoozno baiguulaltiin xysenei ba byxeƶelgiin istooçnig“ myn geƶe xysedөөr xaruulxa xeregtei.

Xydelmerilegşe kolxooznig byxenei aƶallaxa johotoi aƶalta ydernyydei ujalgata miinimym, kolxoozuudta gazaredlelgiiji zybөөr organizovaalgiin ooped, jixe gazartai raioonuudta (Povoolƶo, Oomsko ba Çeliaabinska ooblastьnuud, Altain xiƶaar, Kazaxstaan, Daalьna Vostoog g. m.) nyyhen kolxoozuudai xydelmeriiin ooped g. m. teemenyyd xadaa 1940 onoi viistavke deere ton xysedөөr xaruulgiiji oloxo johotoi.

1940 onoi viistavke deere millioonno kolxozniguudta manai jixe gazartai raioonuudai jesteestvenne, priroodno ugaa jixe bajaliguudiiji yşөө todo todo elieer, xysedөөr xaruulxa xeregtei.

Manai socialiis xydөө aƶaxiida ulam byri urgaƶa baigaa erximyydiiji, tyryyşyyliiji barandanь eliryylgede byxii xemƶeegeer tuhalxa xeregtei.

Urgaƶa jabahan şinenyyd xynyydiiji anxaraltaigaar, durataigaar eliryylxe, tedenei bodoto baidaliiji tobşoruulxa ba tedenei egeel erximiiji, egeel dostoiniijinь şileƶe abxa ba 1940 onoi Byxesojuuzna xydөө aƶaxiin viistavkiin tribyynehee tedeen tuxai byxii aradta xeleƶe ygexe, tedeniiji bygediin dostojaani bolgoxo—ede bygede xadaa viistavkiin zorilgonuud myn.

Mynөө, 1940 onuudai viistavkede xabaadagşadai tooji xojor-gurba daxin oloşoruulxiin tylөө socialiis sorevnovaaniiiji yrgen dalaisataigaar, byri yrgenөөr delgeryylje!

Byxesojuuzna xydөө aƶaxiin viistavkiin direektor—akadeemig N. V. CIICIN.

ZURAG DEERE: Zedestroin şine obogatiitelьna faabrikiiji rekoordno bogonixon bolzorto—2,5 harada dyyrgehen montaaznigguudai gryyppe. Baruun garhaa: Paranьkoov (kombinaadai direektor), Isaajev. Maiooorov, Kiiimov ba busad.

(Petroovoi foto).

Irkyytske ba Çitiinske ooblastьnuudtai sorevnovaanida ilaja!

Organizoovannoor exilebe

Petropaavlovka, ijyylь 3. (Manai sobkoorrhoo, telegraafaar abtaba). Zediin aimagai zarim kolxoozuud bolbol xydee azaxiin ton şuxala, ton xariuusalgatai kampaani—ybehe xuriaalgiin xydelmerinyydiiji jabuulza exilee. Urzader ba ysegelder Bydiooniin, Kaliininai neremzete, „Kraasna Vostoog", „Pyytь Leenina" kolxoozuudai polevoodçesko brigaadanuud ybehenei negedexi sabşalgiiji ton organizoovanoor jabuulza exilebe.

C. Zembeejev.

XURIAALGADA MUU BELEDXELTEI

Xoriiin aimagai, Aşangiin somonoi, „Kraasna Pobeeda" kolxooz bolbol ene zilei ybehe xuriaalgiin xydelmerinyydiiji ton xangaltagyi beledxelteigeer ugtaza baina. Myneө xojor morin tarmuuranь yşөө remoontologdoogyi xebtene. Gadna, ybehe xuriaalgiin zizexen inventaarьnuud (asa, tarmuur g. m.) ton jixeer dutamag, xuriaalgiingaa prostoi maşiinanuudiiji smaazoçna materiaalnuudaar xysed xangaagyi baina.

Ybehe xuriaalgada hain beledxeliiji xangaxiin tula kolxoozoinь tyryylegşe Veşmiakoov gegşe serьjoozno ba konkreetne xemzeenyydiiji abanagyi.

Dam. Zam.

Uçaastoguudiiji xemzelge jabuulagdana

Tarbagatain aimagai zarim xytelberilegşedte, BKP(b)-ein Obkoomoi zyghөө, uridşalan hanuulga tuşaa zoxixo viivod xeze, tus aimagai komiissanuud bolbol hainaar instryktiirovelegdeheneigee hyylde, kolxoozniguudai usaadьba şadarai uçaastoguudiiji, tereşelen jedinoliiçniguud ba kolxoozuudai çleengyyd bişe busad niuurnuudai gazariiji xemzelgiin talaar xydelmerinyydiiji paarti ba praviitelьstvaar togtoogdohon bolzorto jabuulza exilbe. Xemzelgiiji exilhen 7 komiissanuud xadaa xemzelgiin şuxala xeregselnyydeer xysed xangagdahan ba erxim kolxoozniguudhaa xojor—xojor xemzegşediiji şileze abhan baina.

Edener xadaa xemzelgejee hain beledxelteigeer, organizoovannoor exilhen baina. Xemzelgiin tyryyşiin ydernyydte instryykciiji xazagairuulhan jabadalnuud ygei. RaiZO-goi staarşa zemleystroitelь nyxer Oçiirov bolbol komiissanuudai xemzeze baihan byxii gazarnuudta jabaza, xaraza yzehen baina. Ilangajaa, Bariikino-Kliyçeevske, N-Ziriimske selьsoveedyydte xemzelge organizoovannoor exilebe. Bariikino-Kliyyçede xemzelgiin exilxehee urid kolxoozniguudai suglaanuud ba miitingnyyd bolhon baina.

Tarbagatain selьsoveedei komiissa (komiissiin tyryylegşe nyxer Igyymnov) bolbol tyryyşiingee yderte usaadьba şadarai 40 uçaastoguudiiji xemzehen ba N-Ziriimske selьsoveedte 33 uçaastoguud xemzegdehen baina.

P. Şevçeenko.

Tyryy kolxooz

Xoriiin aimagai, Anaagai somonoi, „Ulaan Odon" kolxooz bolbol xydөө azaaxiin xydelmerinyydiiji zybөөr zoxilduulan jabuulhanai rezylьtaadta azaxiin kampaaninuudai sag bolzortoo amzaltataigaar dyyrgegdelgiiji xangaa. Ene kolxooz xadaa xabarai tariigiingaa xydelmerinyydiiji aimag soogoo egeel tyryyn dyyrgehen baina. Myn, paar xaxalalganь hain şanartaigaar yni dyyrgegdenxei.

Mynөө, ybehe xuriaalgada xereglegdexe maşiina zebsegyydenь xysed belen bolgogdohon ba oiriin ydernyydte ybehe xuriaalgaa exilxeer belen.

Azaxiin kampaaninuudiiji zybөөr zoxilduulan, hain şanartaigaar dyyrgeheneinь tylөө, tus kolxooziiji (kolxoozoinь tyryylegşe nyxer Bazazabai) aimag soogoo tyryy kolxoozdo toolozo, raioonno ziyriii xadaa BKP(b)-ein aikoomoi ba aimgyisedkoomoi damzalgiin ulaan tugiiji „Ulaan-Odon" kolxoozdo bariuulxa geze tagtoobo.

Dam. Zam.

Планаа 7 vдэртэ дvvргэхэ

Бичурэй аймагай, Ара-Хэрээтын сомоной, „Коминтерн" колхоз (тvрvvлэгшэнь Сакияев Б. Ц.) хадаа 1939 оной хабарай тарилгые тон богонихон болзор соо, һайн шанартайгаар дvvргэжэ, аймаг соогоо тvрvv һуури эзэлжэ, Бичурэй МТС-ын ба аймагай гvйсэдкомой дамжуулгын улаан тугые абаһан байна.

Мvн тэрэшэлэн, тус колхоз хадаа 612 гектар пар хахалха плантай аад, тэрэнээ болзорһоонь урид дvvргээ.

Мvнөө vбэһэ хуряалгын хvдэлмэрийе болзор соонь һайн шанартайгаар дvvргэхын тула тэрээндэ бэлэдхэлэй талаар организованноор хvдэлмэрилөө гэбэл, 6 косилка, 5 морин тармуур ба vбэһэ хуряалгада хэрэглэгдэхэ гар тармуур, аса ехэ мэтэнь бvгэдэ бэлэн болоод байна.

Гадна vбэһэ хуряалгын ба талха хуряалгын хvдэлмэридэ саг vргэлжэдөө ябаха 2 бригаданууд бии болгогдоһон байна. Нэгэ бригададань 3 звено байха юм. Звено бvхэндэнь 17 хvнvvд ябаха ба хэн хаана, ямар хvдэлмэридэ хvдэлмэрилхэб тэрэнээ бvгэдөөрөө мэдээд байнад. Энэ жэлдэ 468 гектар vбэһэ сабшаха планаа хvдэлмэриин 7 vдэр соо дvvргэхээр хараалнад.

САН. ЦЫР.

Bişiixan basagan oi modon soo amaraza baina.

(Mixailovoi foto-etiyyd)

Саг соонь һайн шанартайгаар хуря

Н-СЕЛЕНГИНСК. (Манай сов коррһоо, телефоноор абтаба) Герасимовска хvдэлөөнэй тvрэл нютагай—Селенгын аймагай зарим колхоозууд болбол энэ жилэй vбэһэ хуряалгын хvдэлмэринvvдые ябуулажа эхилээ. Тельманэй нэрэмжэтэ колхоозые удаалуулан, Доодо-Бvхэнэй сельсоведэй, Кировой нэрэмжэтэ колхозой (тvрvvлэгшэнь нvхэр Будажап Банзаракцаев) Манголонов, Хандажапов, Батуев гэгшэдэй бригаданууд хадаа июлиин 2 то, 127 хvнvvдэй составтайгаар, Баруун ба Зvvн Харганаа гэжэ газарнуудта vбэһэнэй сабшалгые эхилэбэ. Сабшалангай эдэ участогуудта ургасань һайн. Бригаданууданъ vбэһэ хуряалгада эртэнһээ һайнаар бэлэдхэһэн байгаа. Мvнөө эдэ бригаадануудай ба колхознигуудай дунда социалистическэ соревновани vргэнөөр дэлгэрvvлэгдэһэн ба тэдэнэр хадаа социалистичеcке уялгануудые абаһан байна. Vбэһэ хурялгын бригаданууд дээрэ хоёр агитааторнууд (Аюшеев, Доноев) хvдэлмэрилэнэ. Эдэнэр хадаа колхознигуудай дунда ВКП(б)-эйн ... гэй Майска Пленумэй и... рическа тогтоолые ойлгу... уласхоорондын байдал т... беседэнvvдые организова... Мvн, эдэнэр газет ба ж... налнуудые уншалгые о... низовална.

Тус колхоз болбол vб... хуряалгые эхилэхэһээн у... хуряалгын календарна п... табиһан ба энэнь колхо... гууд.й хамтын суглан д... баталагдаһан байна. Кол... нигууд болбол һайнаар у... һан сабшалангые саг со... гээлтэгvйгөөр ба һайн ша... тайгаар хуряажа абха... мэдvvлэһэн байнад.

Мvнөө энэ колхозой ... шалан дээрэнь гурбан с... косилканууд, 15 морин ... муурнууд ба vбэһэ сабша... 60 колхоознигууд хvдэлм... лэжэ байна. Бишэниинь ... ряалгын бусад хvдэлмэри... тэ ябана.

Мvн тэрэшэлэн, Тамшын... моной, „Социализм", V... зөөхэйн сельсоведэй, Кал... най нэрэмжэтэ колхозууд ... һэ хуряалгые эхилбэ.

Ц. ДОНДУКО...

Полтавска байлдаануудай поле дэ...

ПОЛТАВСКА. (ТАСС). Полтавска байлдаанай болоһонһоо хойшо 230 жэл гvйсэһэнэй ой июниин 8-да болоо. Энэ байлдаанай героическа газарые харахаяа, арбаад километрэй саанаһаа ехэ хvнvvд ба багашуудшье ендэ ерэнэд. ЭндэОрод ба Украинска арадууд хадаа шведска Короол XII-дохи Карлын эзэмдэлгын планда эсэс табиһан байна.

Эндэ, тус байлдаанда алуулагшадта зорюулагдаһан угаа ехэ памятник бии юм. Эндэ байлдаанай vдэртэ алуулһан русска 1345 ород сэрэгшуудые хvдөөлэһэп байна, „Петр тухай тэрэнэй ами наһанай vнэтэй бэшэ гэжэ мэдэгты, гансал Росси ажаһууһаараал vлэһэйдаа"—гэжэ байлдаанай урда тээ, солдаадуудтаа нэгэдэгээр Петрой хэлэһэн vгэнь, памятнигай центртэ хабтагай дээрэ һылагдаатай байдаг.

Энэ поли дээрэ шведскэ солдадуудай хvvр байдаг юм. Эдэ хадаа ородуудһаа арба шахуу дахин олон алагдаһан бай... Шведvvдые хvдөөлһэн газа... хоёр памятнигууд мvнхэж... лэнэ. Эдэнэй нэгэниинь о... дуудаар хэгдэһэн, хоёрдох... полтавска байлдаанай 200-... хи жэлэй ойдо швецинһээ ... ража табигдаһан байна.

Тэндэхи нютагайнь музей... полтавска байлдаан тухай о... һонирхолтой экспонаду... суглуулагданхай.

Музей хадааород ба ш... цскэ зэбсэгэvдэй коллекцин... дтэй байна. Эндэ восково ф... гvvранууд, тэрэ vеын вое... костюмууд бии. Энэ ха... петровско vеын сэрэгшvv... хубсаһан тухай ойлгом... vгэнэ.

Городтонь нэгэ бага... Спасска церковь бии юм. ... дэ, шведvvдээр добтолог... һон городой ажаһуугшад ... даа эхэ орондоо vнэн сэхы... гээ тула клятва vгэһэн б... гаа. Энэ байрада музейн ф... лиал нээлгые уридшалан ... раалагдана.

Лесопильнэ рама табиба

Петропавловка Зэдын аймагай коммунальна таһаг хадаа 8 часай торшо соо 40 кубическэ метр пиломатериалые гаргаха шадабаритай, тракторай хvсөөр хvдэлмэрилдэг лесопильнэ рамые, һаяхан табижа дvvргэбэ. Энэ рама табиһада 45 мянган тvхериг гаргашалагдаба.

Табигдаһан раман (ста... гонь) ехэ һайн шанартай ... ломатериальнуудые гарга... Энэ хадаа аймак доторхи ... рилгануудта хэрэглэгдэхэ ... ломатериалнуудаар тёсо... дvvрэн хангажа шадаха бай...

Ц. ЖИМБЕЕВ.

Daalьna Vostoogto

Socialiizmiin oronoi ton şuxala forpoostonь, bajan ba yrezeltei xizaar — manai Soveed Daalьna Vostoog bolno.

Daalьna Vostoogoi territoori bolbol Soveed Sojuuzai territooriin doloonoi nege xubinь bolno. Zagahanai resyyrsenyydei xemzeegeer, Daalьna Vostoog xadaa SSSR dotor negedexi huuri ezelne, pyşniinii ynete sengeer ba soortnuudai toogoor, delxeide tereentei adali negeşji oron ygei.

Yrezeltei xyrihen, ilangajaa Amar ba Yssyyriin talmainuudta, Prixankaiska doro gazarta, xydөө azaxiiji xygzyylxede zoxid baina.

Soveed Daalьna Vostoog bolbol—elbeg delbegei ba kylьtyyrnyydei xizaar myn. Terenei socialiis xydөө azaxiinь, xysen tyges tyryy teexnikeer zebseglegdenxei: poolinuud deerenь 6 miangahaa ylyytei Soveed traaktornuud, 2 miangahaa ylyyei kombainanuud, xydөө azaxiin xeden miangaad maşiinanuud xydelmerilze baidag jym.

Daalьna Vostoogoi kolxoozniguud bolbol zaziitoçna ba kylьtyyrneer azahuudag. Kolxoozuud bolbol gazarai ugaa jixe bajaliguudtai baina.

Kolxoozno nege azaxiida dunda zişeegeer 19 gektaar xaxalagdaxa gazar, 12 gaa sabşalan ba 16 gaa belşeeri xyrtedeg. Kolxoozno nege azaxiida xyrtedeg byxii gazaranь, dunda zişeegeer, Borabaşeevske raioondo 141 gaa, Xankaiska raioondo 156 gaa, Xaoaanska raioondo 255 gaa, ba Moolotovsko raioondo—163 gaa bolno.

Kolxoozuudta, xaxalagdaagyi gazarnuud jixeşeg bii jym. Ede gazarnuudiiji xereglexiin tula jixe gargaşa erigdexegyi baina. Gansaxan, Primoorsko xizaarai Yssyriiiske ooblastьdo iime gazar xadaa 68 miangan gektaar jym.

Daalьna Vostoogoi ugaa jixe bajaligiiji yrgenөөr xereglexiin tula xynyyd, xynyydei ton olon maassa xeregtei. Soveed xynyyd bolbol Primoorsko ba Xabaarovska xizaarnuudta ba Çitiinske ooblastьdo sag yrgelze azahuuxaar, durataigaar ba xyxiyyn sogtoigoor oşonod.

Gansaxan ene onoi apreelьmai haranuudta Kyyrske ba Vooroonezsko ooblastьnuudhaa Daalьna Vostoogto, kolxoozniguudai 1262 byle nyybe. Daalьna Vostoogoi kolxoozuud bolbol ede nyygşedte usaadьba şadarai uçaastoguudtai gernyydiiji ygehen ba tedeende xereglegdexe byxii şuxala zyilnyydeer xangahan baina.

Mynөө nyygşed bolbol tyrehen niutagtaa bişehen bişeg soogoo niutagaigaa xynyydiiji Daalьna Vostoogto nyyxiiji uriaalnad.

Ene onoi apreelь harada, Kyyrske ooblastiiin Glyşkoovsko raioonoi, Staalinai neremzete kolxoozhoo Çitiinske ooblastьdo 11 byle ail, terenei toodo Dmiitri Sergeejeviç Şinkareenkiin bylener nyyze jirehen baigaa. Hajaxan, Şinkareenko bolbol bişeg bişebe. Eneen soogoo bişeheniinь:

„Bi Çitiinske ooblastьdo main 13-da jireeb. Endexi kliimadanь, tanai tendexi şingi adalixan baina. Manai xizaarta, namdaşji, miniı nyxedteşji ton hain baina. Minii bylener xadaa ger, sarai, ger şadarai xojor bariiganuud, ynieen, xojor gaxainuud ba xonidiiji abba. Ende, sabşalanguud ba gazarnuud jixe.

Modonь—garaar harbain abza bolxo, ogoroodiinь toirood—uhan myrenyyd urdana.

Paarti ba praviitelьstvo bolbol manda byxii xyngeleltiiji tabiaa. Bidener bolbol mynөө, çitiinske gazar xadaa urda urdiinxida oroxodoo-xojor daxin jixe urgasa ygexөөr xydelmerilnebdi. Manaida xydelmerişedei xysen dutana. Jiregtii manda".

Ijyyniiin tyryyşiin dekaadiin torşo soo, kolxoozno ailnuudhaa Daalьna Vostoogto nyyxiiji xysehen tuxai 500 medyylgenyyd, nyylgiin organizaacanuudta orohon baina. „Vooroonezsko, Kyyrske, Tamboobsko ba busad ooblastьnuudhaa xeden miangaad kolxoozno bylener bolbol şine niutaguudta, jaduu tuliuur baidalhaaşji bişe, yxer ba kysoog xileeme bederxejee oşono bişe. Eneeniiji, revoliyyciin urda teexi Rossiiin deeremedyylhen ba handarhan ygeitei tariaaşad xexe baatai boldog baigaa hen. Jamarşji xizaarai, ba jamarşji ooblastiiin kolxoozuud byxende zaziitoçna azabaidaltai bolxo yrgen zam neelgetei" („Praavda", 1939 onoi ijyyniiin 5).

Daalьna Vostoogto nyyhen kolxoozniguudta, jirelgedenь ba şine niutaguudta azaxiigaa tyxiөөrexedenь ton jixe tuhalamza yzyylegdene.

Nyygşediiji gryyppeerenь zөөlge, tedenei yxer mal ba zөөriiiji ail byxenei 2 toonn xyrter zөөlge, tereşelen edixe xool ba mediciinske obsluuzivani bolbol garahan gazarhaa nyyhen gazar xyrterenь, gyrenei sçoodoor tyleөhegyigөөr xegdexe baina.

Byxii nyygşed, tedeenhee organizovaalagdahan şine kolxoozuud, tereşelen tedeniiji өөhediingөө sostaavta abhan kolxoozuud bolbol:

Xabaarovska ba Primoorsko xizaarnuudai byxii raioonuudta—xydөө azaxiin naloogoo, kolxoozuudtaa podoxoodno myngen naloogoo, kylьtsboorhoo, straxovoi tyleberinyydhee ba oroohoto kylьtyyrenyydei ba riisei talaar gyrende ujalgata tuşaalgahaa,—nyyhenhee xoişo 10 zilei bolzoroor xysed sylөөlegdexe:

Jevreiske Avtonoomno ooblastiiin Torneiske, Soveedske, Oolьginske, Komsomoolьsko, Niizne—Amuurska ba Oxootsko xizaarta, Saxaliinska ba Kamçaatska ooblastьnuudta ba xoito xizaarnuudai raioonuudta—miaxan, kartaavka, naran seseg, noohon, hy ba tohonoi talaar gyrende ujalgata tuşaalgahaa, tereşelen sai, oobosço ba lioonoi talaar, gyrenei ujalgata kontraktaacahaa — nyyhenhee xoişo 10 zilei bolzoroor sylөөlegdexe.

Primoorsko ba Xabaarovska xizaarnuudai busad raioonuudta—miaxa, kartaavka, naran seseg, nooho, hy ba tohonoi talaar gyrende ujalgata tuşaalgahaa, tereşelen sai, oobosço ba lioonoi talaar, gyrenei ujalgata kontraktaacahaa — nyyhenhee xoişo 5 zilei bolzoroor sylөөlegdxe. Nyyhenheenь xoişo 5 zil bolhonoinь hyylde zaagdahan tuşaalgiin ba kontraktaaciin xemzeenь, udaadaxi 5 zildee, togtoogdohon noormonuudhaa 50 proceent baga bolgogdoxo baina.

Nyygşed byxende, kolxoozuud ba selьsoveedyyd bolbol remoontlogdohon ger, ger şadarai bariiga ba usaadьba ygexe baina. Remoontiinь sengiiji nyygşed өөhөdөө daaxa, zygөөr tedeende taban zilei torşo soo udaan bolzortoi krediit tabigdaxa jym.

Kolxoozdo taban zilei torşo soo, sag yrgelze xydelmerilheneinь hyylde, terenei xereglelde baihan ger, ger şadarainь bariiga xadaa өөreinь liiçne ymsede toologdodog bolxo.

Nyygşe byle byxende, nyyhen gazartanь, 3 zilei torşo soo udaan bolzortoi krediit bolgon, azaxiigaa tyxiөөrkiinь tula—400 tyxerig ygtexe ba 3 ceentner xyrter xemzeetei xileeme ygtexe baina, enenь xadaa ygtehenhөө xoişo xojor zilei torşodo, natuuraar tylegdexe jym.

Yxer mal ygei nyygşedte, ynieetei bolxiinь tula 5 zilei torşo soo udaan bolzortoi krediit ygtexe baina. Ene krediit bolbol abhanhaanь xoişo xojordoxi zilhee exileed tylegdeze exilxe jym.

Nyygşedei xereglexe, xaxalagdaagyi gazariiji xaxalalgiin talaar ba gazariiji xataalgiin talaar xydelmerinyydei byxii sengiinь gyrenөөr xangagdana.

[Nyyhen kolxoozuudta, adm... nistratiivna—azaxiin, hurguul... ba meediko-sanitaarna bariig... nuud bolbol, gyrenei biydz... deer jabuulagdaxa baina.

SSSR-ei xydөө azaxiin ba... bolbol kolxoozuudai nyy... denь, yiiedberi ba kylьtyyr... baidaldanь xereglegdexe ba... ganuudiiji baiguulxiinь tu... udaan bolzortoi krediidiiji ... zilei bolzoroor ba kolxoozuud... malazalai feermenyydte, yiie... beriiin predprijaatinuudiiji ob... ruudovaniianь, remoontno ky... taarna promiisloovo mastersko... nuudiiji oboruudovanidanь, x... delmeriiin ba produktiivna m... nuudiiji abxiinь tula 5 zilei bo... zoroor ygexe baina.

Nyygşedte, praviitelьstva... tabigdahan xyngelelte bolb... tyrgөөr ba bogonixon bolzor... Daalьna Vostoogto şine ga... deere azahuudalaa byxezy... xiinь byxii argabaidalnuud... olgono.

Kolxoozniguudai nyylge bo... bol Soveed Daalьna Vostoo... bajaliguudiiji xysedөөr xere... lelgede ugaa jixe rooliiiji dy... gexe ba dyyrgexenь etigel... baina. Eneeniiji SSSR-ei ce... traalьna ooblastьnuud ba xiza... nuudai kolxoozniguudai yrg... maassanuud haitar meden... Өөrlingөө aguujixe exe oron... patriooduud baihan tulad... edener bolbol şine gazar dee... xydelmerilexiin tylөө intyziaa... taigaar orolsonod. Nyygşed ... xai staalinska anxaral bol... Daalьna Vostoogto socialiis ... zartariaalangai şine iiaitanuud... tylөө temeselde, tedeniiji zor... zuulna.

Z. XOODO...

Харюусалгата редакторай орологшо Г. ДАШИЦЫРЕНОВ.

Адрес редакции: Центросоюзная 19 Телефоны: редактора — 3-44, отв. секретаря 3-23, Сельхозотдел — 7-55, Промотдел — 5-07.

БМАССР-ей НКВД-ей типографи. Уполномоченный № 826